

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія аграрних наук України
ННБК «Всеукраїнський науково - навчальний консорціум»
Вінницький національний аграрний університет
Верхівський сільськогосподарський коледж
Ладжинський коледж
Могилів-Подільський технолого-економічний коледж
Немирівський коледж будівництва та архітектури
Технологічно-промисловий коледж
Чернятинський коледж**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
за матеріалами**

**III Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції**

**«ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА
ФАХІВЦЯ В КОНТЕКСТІ ПОТРЕБ
СУЧАСНОГО РИНКУ ПРАЦІ»**

27 лютого 2018 року

м. Вінниця

ПОТРЕБА УКРАЇНЦІВ У НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ ТА МЕТОДИ ОЦІНКИ ЇЇ РЕЗУЛЬТАТІВ

Бахарєва Я.В., асистент
Вінницький національний аграрний університет

Зростання ролі людини, всього спектру її якостей як суб'єкта економіки та суспільства є відмінною рисою сучасності, яка характеризується інформатизацією, глобалізацією та гуманізацією виробництва. Втрата формальною освітою своєї монополії визначається відсутністю її стовідсоткової гарантії інтеграції на ринку праці. Суспільні зміни, науково-технічний прогрес, економічна та політична динаміка в світі і в Україні спонукають до пошуку нових підходів та моделей освіти, які створюють умови для безперервного процесу навчання.

Важливими складовими сучасного освітнього простору стали такі моделі як: навчання протягом всього життя (lifelong learning), неформальна освіта (nonformal education) та позаформальна освіта (informal education). Все частіше актуальним стає саме неформальне навчання. Неформальна освіта є однією із сил, яка пропонує альтернативні форми навчання та новий зміст, допомагає людям пристосуватися до постійних трансформацій суспільства. Вона пропонує більш гнучкий підхід до освітнього процесу, забезпечує активну участь тих, хто навчається, у формуванні навчальних програм. Ця форма освіти базується на певних принципах, найбільш важливими з яких є: «навчатися в дії», «вчитися співпраці» та «навчитися вчитися» [1].

Савицька Н.Л. у своїх дослідженнях висловлює думку, що апріорі всі стейкхолдери освітніх відносин зацікавлені в якійсь освіті, яка забезпечує конкурентоспроможність та суб'єктний потенціал кожного з них [2].

Як наслідок таких глобальних тенденцій в освітній галузі, протягом останніх років змінилося й відношення держави до такого звичного і визнаного європейськими країнами важливим в житті сучасної людини виду освіти, як неформальна освіта.

Після того, як у 2015 році Україна задекларувала своє бажання приєднатися до європейської концепції освіти, яка передбачає навчання впродовж усього життя було внесено зміни до законодавчих актів, що стосуються галузі освіти з метою визнання на державному рівні неформальної освіти та впровадження її принципів на практиці.

Так, відповідно до п.3 ст.8 Закону України «Про освіту» неформальна освіта – це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій [3].

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦЯ В КОНТЕКСТІ ПОТРЕБ СУЧАСНОГО РИНКУ ПРАЦІ

III Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

Л. М. Віжічаніна наводить визначення неформальної освіти як освоєння умінь і навичок, необхідних для соціально та економічно активного громадянина країни, поза формальною освітою [4].

Павлик Н.П. зазначає, що теоретики та практики неформальної освіти визначають її цілі через соціальні й особистісні перетворення, відповідний цілеутворенню зміст навчально-розвивальної діяльності, інноваційні форми та методи, орієнтовані на інтереси та пізнавальну активність учасників [5].

Юрій Петрушенко, презентуючи нароби Центру освіти дорослих «Education for Life», звертає увагу на сучасні тенденції до заміни підходів класичної педагогіки в сфері освіти дорослих положеннями та принципами андрагогіки. Поряд з тим, автор відзначає основні риси, які характеризують низький рівень розвитку освіти дорослих в Україні: не озвучена суспільством, державою та зацікавленими суб'єктами потреба в даному виді освіти; недостатні або відсутні статистичні дані щодо державного фінансування освіти дорослих. За оцінками експертів, в Україні сектор неформальних освітніх послуг є безсистемним, ситуативним, спонтанним, малоефективним, його діяльність переважно представлена недержавними організаціями [6].

Проте, в Україні проблемним є не лише питання розвитку неформальної освіти, а й розробка механізму визнання та оцінки ефективності результатів даного виду освіти.

Сандецька О.О. виділяє наступні моделі оцінювання освітніх досягнень дорослих у Польщі залежно від статусу тих, хто навчається, предмету й критеріїв оцінювання:

1. Технологічна модель – передбачає оцінювання досягнення освітніх цілей незалежно від обставин; оцінка відображає об'єктивні знання. Вона не може використовуватися у системі неформальної освіти, оскільки передбачає наявність стандартів і нормативів, не враховуючи стани суб'єктів навчання.

2. Модель суб'єктної оцінки Д. Кіркпатріка – базується на оцінюванні декількох рівнів освітньої діяльності: а) рівень реакції (емоційного стану задоволеності від навчання та забезпечення освітньої мотивації) визначається засобами анонімного опитування по закінченню навчального курсу щодо задоволеності одержаними знаннями та процесом; б) рівень навченості (засвоєння знань і умінь) характеризується через виконання навчальних завдань; в) рівень збереження (підтвердження достовірності рівня навченості третіми особами); г) рівень результатів (непряме оцінювання без кількісного відображення в конкретних показниках) [7].

В Україні в основу механізму визнання результатів неформальної освіти покладено методики самооцінювання, експертизи, тестування шляхом проведення кваліфікаційних пробних робіт й іспитів (співбесіда, опитування, тестування). Цікавим фактом є й те, що процедура визнання результатів неформального навчання в Україні здійснюється органами Міністерства соціальної політики, а не Міністерства освіти і науки, що визначає

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦЯ В КОНТЕКСТІ ПОТРЕБ СУЧАСНОГО РИНКУ ПРАЦІ

III Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

пріоритетність неформального навчання саме для подолання безробіття та підвищення мобільності населення [5].

В останні роки по всій Україні представниками навчальних закладів, державної служби зайнятості та громадських установ здійснюються спроби створення вітчизняних проектів для популяризації отримання неформальної освіти серед дорослого населення. І якщо, ще 5 років тому існувало лише декілька проектів, то сьогодні неформальна освітня структура активно розбудовується та підтримується на рівні держави, постійно проводиться обмін досвідом з європейськими країнами, у яких даний вид освіти функціонує вже не одне десятиліття та існують відпрацьовані механізми оцінки результатів неформальної освіти. На думку автора, доцільним було б також процедуру оцінки результатів неформальної освіти законодавчо закріпити за Міністерством освіти і науки а Міністерство соціальної політики визначити як дорадчий орган.

Література

1. Гаврилюк Н.П. Неформальне професійне навчання осіб за робітничими професіями. [Електронний ресурс] / Н.П.Гаврилюк. – Режим доступу: <http://cpto.dp.ua/index.php/home/280-2014-02-17-15-03-30>.
2. Савицька Н. Л. Інституціональні проблеми взаємодії стейкхолдерів у вищій освіті / Н. Л. Савицька. // Соціально-економічні трансформації в епоху глобалізації: зб. наук. ст. учасників Шостої Всеукр. наук.-практ. конф. – Полтава: Скайтек. – 2015. – С. 48–52.
3. Про освіту: Закон України від 05.09.2017р. № 2145-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – №28-39. – С.5.
4. Віжічаніна Л.М. Неформальна освіта: поняття, сутність, засади. [Електронний ресурс] / Л.М.Віжічаніна. – Режим доступу: <http://biblio.lib.kherson.ua/neformalna-osvita.htm>.
5. Павлик Н. П. Оцінювання результативності неформальної освіти / Н.П.Павлик // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки. – 2016. - Випуск 2(84). – С.97-101.
6. Петрушенко Юрій. Освіта дорослих як складова освіти впродовж життя: основні положення, реалії та перспективи розвитку в Україні. [Електронний ресурс] / Ю.Петрушенко. – Режим доступу: http://fpkv.sumdu.edu.ua/images/stories/long-programs/2017_Petrushenko.pdf.
7. Сандецька О. О. Проблеми оцінювання освітніх досягнень дорослих у Польщі / О. О. Сандецька // Педагогічний альманах. – 2011. – Випуск 12. – Частина 3. – С. 175–178.